

2000 METINĖ ATASKAITA

Viešoji įstaiga "Šiuolaikinių didaktikų centras" – tai nevyriausybinių organizacijų, neformaliojo suaugusiųjų švietimo institucija, įkurta 1999 m. Atviros Lietuvos fondo ir Vilniaus pedagoginio universiteto iniciatyva kaip tarpuniversitetinis centras.

2000 m. sausio 7 d. įvyko oficialus Šiuolaikinių didaktikų centro atidarymas.

Šiuolaikinių didaktikų centro misija – inicijuoti strateginius švietimo kaitos projektus, padedančius spartinti švietimo reformą bei integruojantį į Europos Bendriją, nuolat stebint, tiriant ir nagrinėjant bendrą švietimo situaciją, atsižvelgiant į Lietuvos mokyklų atsinaujinimo poreikius ir aukštųjų mokyklų galimybes.

Šiuolaikinių didaktikų centro tikslai:

- Skatinti akademinės bendruomenės iniciatyvas.
- Ugdyti pedagogų norą ir gebėjimą tobulinti savo veiklą ir aktyviai dalyvauti Lietuvos švietimo kaitoje.
- Skatinti aukštųjų ir bendrojo lavinimo mokyklų bendravimą ir bendradarbiavimą.
- Plėtoti universitetų ryšius.

PAGRINDINĖS VEIKLOS KRYPTYS 2000 m.

Projektai

Kritinio mąstymo ugdymas skaitant ir rašant

Įsteigus Šiuolaikinių didaktikų centrą, jis tapo nuo 1997 m. Atviros Lietuvos fondo vykdyto projekto "Kritinio mąstymo ugdymas skaitant ir rašant" (KMUSR) koordinatoriumi Lietuvoje. Tai tarptautinė programa vykdoma dvidešimtyje Vidurio ir Rytų Europos šalių, remiama Tarptautinės Skaitymo Asociacijos (International Reading Association) ir Atviros Visuomenės Instituto Niujorke (Open Society Institute – New York).

Kritinio mąstymo programa: mokymo programa Baltarusijos pedagogams, 2000-2002 m.

(Rėmėjas – Atviros visuomenės institutas Niujorke)

Projekto tikslas – įgyvendinti Baltarusijoje kritinio mąstymo programą ir parengti pirmąją KMUSR projekto lektorių kartą. Projekte dalyvauja 68 vidurinių mokyklų, gimnazijų ir licėjų pedagogai iš įvairių regionų. 2000-2001 m. pedagogai išklausys pilną kritinio mąstymo kursą

Renginiai, konferencijos

2000 m. vasario 21-23 d. Vilniuje įvyko Šiuolaikinių didaktikų centro suorganizuota tarptautinė konferencija "Kritinio mąstymo ugdymas ir mokytojų rengimas XXI a. – kaitos galimybės". Dalyviai iš 10 šalių (JAV, Čekijos, Bulgarijos, Rumunijos, Rusijos, Ukrainos, Gruzijos, Estijos, Latvijos, Lietuvos) dalijosi savo patirtimi, lankėsi mokyklose, stebėjo Kritinio mąstymo projekte dalyvaujančių mokytojų pamokas, diskutavo grupėse, parengė profesinio mokytojų rengimo rekomendacijas, tarėsi dėl tolesnio bendradarbiavimo.

2000 m. lapkričio 22-24 d. tarptautinės Vilniaus pedagoginio universiteto konferencijos "Mokslas- studijos- mokykla" metu Šiuolaikinių didaktikų centras organizavo "Kritinio mąstymo ugdymo" sekcijos darbą, kuriai vadovavo doc.dr. V.Indrašienė.

2000 m. kovo 25-balandžio 2 d. Šiuolaikinių didaktikų centras organizavo mokytojų delegacijos iš Tadžikijos vizitą į Lietuvą, kurio metu jie susipažino su Lietuvos švietimo sistema, švietimo reformos eiga, bendravo su įvairių

švietimo institucijų vadovais, stebėjo pamokas mokyklose, išklausė seminarą apie aktyvius mokymosi metodus. Šį vizitą inicijavo ir rėmė Pasaulio Bankas.

Kursai aukštųjų mokyklų studentams

Vilniaus pedagoginio universiteto studentams siūlomi laisvai pasirenkamieji kreditiniai kursai, kurių pabaigoje studentų veikla vertinama įskaita arba kaupiamuoju pažymiu. Kursų dėstytojai – ŠDC lektoriai, bendrojo lavinimo mokyklų mokytojai ir aukštųjų mokyklų dėstytojai.

2000 m. 385 studentai išklausė tokius dviejų kreditų kursus:

1. Kritinio mąstymo ugdymas per įvairių dalykų pamokas
2. Vizualinio mąstymo strategijos
3. Projektų metodas
4. Sveikatos psichologija
5. Karjeros valdymo teorija ir praktika
6. Konfliktai ir bendravimas
7. Debatai
8. Taikomieji tyrimai
9. Suaugusiųjų mokymas

Vasaros stovyklų metu Vilniaus, Klaipėdos, Marijampolės aukštesniųjų pedagoginių mokyklų, Vilniaus pedagoginio universiteto studentai mokėsi šiuolaikinių mokymo metodų, bendravo ir kūrė būsimų pamokų planus. Vasaros stovyklose dalyvavo per 40 studentų.

Seminarai aukštųjų ir aukštesniųjų mokyklų dėstytojams

Tai viena iš prioritetinių Šiuolaikinių didaktikų centro veiklos krypčių. Organizuodamas seminarus aukštųjų ir aukštesniųjų mokyklų dėstytojams Centras stengiasi suburti pedagoginę bendruomenę, pristatyti jiems naujas metodikas, supažindinti su aktualiomis temomis, paskatinti švietimo reformą aukštesiose mokyklose.

2000 m. įvyko 7 seminarai, kuriuose dalyvavo 156 aukštesniųjų ir aukštųjų mokyklų dėstytojai.

Svarbesnieji seminarai:

- Skandinavijos šalių švietimas šiandien (prof. A.Tjeldvoll, Oslo universitetas)
- Mokymasis bendradarbiaujant (dr. M.Tereševičienė, G.Gedvilienė, Kauno Vytauto Didžiojo universitetas)
- Universalūs mokymo metodai aukštojoje mokykloje (dr. K.Meredith, dr. J.Steele, Šiaurinės Ajovos universitetas).

Pedagogų profesinio tobulinimosi programų kūrimas ir sklaida Lietuvos mokyklose

Bendrojo lavinimo mokyklų mokytojams buvo pasiūlytos šios kvalifikacijos tobulinimo programos:

1. Kritinio mąstymo ugdymas skaitant ir rašant
2. Mąstymą skatinančios aplinkos kūrimas
3. Mokymo metodų, skatinančių kritinį mąstymą parinkimas ir nagrinėjimas
4. Mokymosi bendradarbiaujant metodai
5. Pamokos planavimas
6. Vertinimas ir įvertinimas
7. Kritinio mąstymo ugdymas raštu
8. Mąstančių skaitytojų ugdymas
9. Darbas su tekstu
10. Didaktinių žaidimų panaudojimas mokant matematikos pradinėje mokykloje
11. Kritinio mąstymo svarba ugdant sveiką gyvenseną

12. Emocinės sveikatos stiprinimas mokykloje
13. Ekologinis ugdymas pradžios mokykloje
14. Ekologinis ugdymas per įvairių dalykų pamokas.

2000 m. įvyko 46 seminarai, juos išklausė 1100 mokytojų. Kritinio mąstymo ugdymo seminarus išklausė 13 mokyklų komandos.

Šiuolaikinių didaktikų centras paskelbė konkursą aukštesniųjų ir aukštųjų mokyklų dėstytojams, siekdamas rasti naujų lektorių, kurie norėtų bendradarbiauti su ŠDC ir parengtų šiuolaikinių, aktualių mokymo programų bei kursų, skirtų bendrojo lavinimo mokyklų mokytojų kvalifikacijos kėlimui ir profesiniam tobulinimuisi. Konkurse dalyvavo dėstytojai iš Vilniaus universiteto, Vilniaus pedagoginio universiteto, Kauno technologijos universiteto, Šiaulių universiteto.

ŠDC valdybos sprendimu konkurso nugalėtojais tapo R.Racevičiūtė (VU), pateikusi programą "Komunikacijos įgūdžiai", R.Želvys (VU), pateikęs programą "Švietimo vadybos pagrindai" ir V.Lepeškieinė (VU), pateikusi programą "Mokytojų savižinos plėtra ir rengimas dirbti remiantis humanistinės psichologijos principais".

Centras teikė programas LR Švietimo ir mokslo ministerijos organizuotiems pedagogų kvalifikacijos tobulinimo konkursams ir laimėjo paramą šioms programoms:

1. Kritinio mąstymo ugdymas per įvairių dalykų pamokas
2. Švietimo vadyba nuolatinės kaitos procese
3. Mokytojų tyrimai
4. Mokymo proceso modeliavimas
5. Mokyklos biblioteka kaitos sąlygomis: kritinio mąstymo ugdymas.

Dalyvavimas seminaruose, konferencijose

Balandžio 11-16 d. ŠDC direktorė D.Penkauskienė dalyvavo tarptautiniame Oravos projekto mokytojų seminare Slovakijoje.

Birželio 29 – liepos 5 d. ŠDC direktorė D.Penkauskienė, ŠDC projektų direktorė V.Indrašienė bei ŠDC lektorės R.Raguotienė ir L.Spirgienė dalyvavo tarptautinėje KMUSR projekto konferencijoje Vengrijoje.

Liepos 5 – liepos 9 d. ŠDC direktorė D.Penkauskienė, ŠDC projektų direktorė V.Indrašienė, ŠDC lektorės L.Spirgienė ir R.Raguotienė dalyvavo Tarptautinės skaitymo asociacijos kongrese Slovakijoje ir skaitė pranešimus.

Rugpjūčio 20-23 d. ŠDC direktorė D.Penkauskienė, ŠDC projektų direktorė V.Indrašienė dalyvavo tarptautinėje universiteto dėstytojų Vasaros stovykloje Estijoje "Dėstytojo įvaizdis ir vaidmuo rengiant pedagogus XXI a."

Rugpjūčio 28 – rugsėjo 2 d. ŠDC direktorė D.Penkauskienė dalyvavo 25-oje ATEE konferencijoje "Mokytojų rengimas ir bendradarbiavimas: viso gyvenimo mokymosi gairės" Barselonoje.

Rugsėjo 25 – spalio 6 d. ŠDC dalyvavo Vilniaus miesto suaugusiųjų mokymo ir švietimo institucijų parodoje Lietuvos technikos bibliotekoje.

Rugsėjo 14-15 d. ŠDC direktorė D.Penkauskienė ir ŠDC projektų direktorė V.Indrašienė dalyvavo seminare "COMENIUS programa SOCRATES II etape" Kaune.

Spalio 3-6 d. ŠDC projektų direktorė V.Indrašienė dalyvavo tarptautiniame kongrese "Mokslas ir švietimas ties trečio tūkstantmečio slenksčiu" Minske ir skaitė pranešimą "Skaitymo ir rašymo panaudojimas mokymo procese skatinant kritinį mąstymą".

Lapkričio 29 – gruodžio 2 d. ŠDC direktorė D.Penkauskienė ir ŠDC administratorė J.Balaišienė dalyvavo tarptautiniame seminare "Biznio planavimas" Haapsalu, Estijoje.

Gruodžio 4-8 d. ŠDC administratorė J.Balaišienė dalyvavo LSŠA organizuotame seminare "NVO lyderių mokymas" Druskininkuose.

Leidyba ir informacinio centro kūrimas

2000 m. kartu su Tarptautine skaitymo asociacija (International Reading Association, IRA) pradėtas leisti pedagoginis žurnalas "Thinking classroom"/ "Peremena"/ "Permainos". Žurnalas leidžiamas anglų, rusų ir lietuvių kalbomis. Jis skirtas mokytojams ir visiems švietėjams, besidomintiems demokratinio ugdymo sklaida. Žurnalas skatina profesinį švietėjų bendradarbiavimą, dalijimąsi patirtimi ir tyrimais. Straipsniai orientuoti į besimokančiuosius ir mokymo metodus, skatinančius kritinį ir kūrybinį mąstymą, aktyvų mokymąsi, problemų sprendimą ir bendradarbiavimą.

Pradėta kaupti pedagoginės literatūros biblioteka, kuria naudojasi aukštųjų mokyklų dėstytojai ir studentai. Teikiamos interneto ir kopijavimo paslaugos.

Bendradarbiavimas

Šiuolaikinių didaktikų centras, įgyvendindamas projektus, bendradarbiavo su LR Švietimo ir mokslo ministerija, Mokytojų švietimo centrais, Lietuvos aukštosiomis, aukštesniosiomis ir bendrojo lavinimo mokyklomis, Atviros Lietuvos fondu, Neformaliojo švietimo debatų centru, Jaunimo karjeros centru, Europos namais, Atviros visuomenės institutu (OSI), Tarptautine skaitymo asociacija, Pasaulio banku, įvairių šalių aukštosiomis mokyklomis.

Narystė

2000 m. Šiuolaikinių didaktikų centras įstojo į Europos mokytojų švietimo asociaciją (Association of Teacher Education in Europe, ATEE) ir Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociaciją.